

Rinze Ijbema - Oosterkerk

De kerk van Groningen-Oost heeft veel pluspunten. Één pluspunt is: Groningen-Oost heeft geen Galerij der Groten. Een Galerij der Groten is een rij foto's van de oude dominees van de kerk. Ik ken kerken, daar hangen er twintig op een rij. Maar niet in de Oosterkerk. Waarom niet? Ik denk omdat er geen ruimte is. Het zijn er 54! Maar misschien ook: omdat de kerk niet gedragen wordt door dominees. De kerk wordt gedragen door de Heer Jezus en Hij draagt de kerk door... eigenlijk door iedereen.

Vanmorgen gaat het over mensen, die iets bijdragen aan de kerk van Christus. Dus: over de mensen van de koffie, van de muziek, van de computers, van noem maar op. En ook over de coördinatoren, bezoekers, ouderlingen en diakenen. En dan zijn er nog tientallen vrijwilligers voor het jeugdwerk en voor evangelisatie. Hier in de Oosterkerk hebben we gekozen om zoveel mogelijk met vrijwilligers te gaan werken. De aanleiding daarvoor was financieel. Maar de keus gaat dieper dan alleen geld. Zegt de Bijbel dan dat het zo moet? Nee, de Bijbel zegt niet zoveel over vrijwilligers of betaalde werknemers. De Bijbel zegt wel veel over de Heer Jezus, die blij is als mensen Hem dienen en volgen. Als je het hebt over vrijwilligers, dan kun je ze vinden in de Bijbel. Lucas zet er drie in de schijnwerpers: Maria, Johanna en Susanna. Zij horen alle drie in de Galerij van de Groten, als dienaren van de Heer.

[-]

Wie zijn Maria, Johanna en Susanna? Ik denk dat je eigenlijk niet eens wist dat ze hier in de Bijbel worden genoemd, als mensen die Jezus dienden. Misschien is de naam van de eerste nog het meest bekend. Maria uit Magdala of Maria Magdalena. Zij was geboren in een dorpje van niks, in Migdal. Toen ze Jezus leerde kennen, was ze een bezetene. Zeven demonen, zeven demonen woonden in haar. Dat is wat we van deze Maria weten.

Johanna. Johanna is voor ons onbekender, maar dat was vroeger anders. Als je de naam van haar man noemde, dan wisten de meeste mensen in Galilea wel over wie je het had. Want haar man heette Chusas en die had een goede baan aan het hof. 'Rentmeester,' staat er in onze vertaling. In de gelijkenis van de werkers in de wijngaard wordt hetzelfde woord vertaald met opzichter. Ik denk dat je zijn functie goed kunt vergelijken met die van een minister. Misschien was hij wel minister van financiën.

Chusas werkte aan het hof van Herodes. Die Herodes, dat was niet Herodes de Grote, de koning van Jeruzalem uit de tijd van Jezus' geboorte. Het is ook niet Herodes Agrippa, die later in de Handelingen van de apostelen genoemd wordt. Dit is Herodes Antipas, en hij is de koning van Galilea in de tijd dat de Here Jezus aan het werk is. Hij was er één van de firma list en bedrog, zodat hij en ongetwijfeld ook zijn hofhouding niet bij iedereen even populair geweest zal zijn. Maar wie weet, misschien was ook Chusas wel een volgeling van Jezus.

De derde naam is Susanna. Dit is de enige keer dat haar naam in de Bijbel genoemd wordt. Susanna. Waar kwam ze vandaan? Met wie was ze getrouwd? Was ze wel getrouwd? Wij weten het niet meer. Ongetwijfeld was haar naam voor Theofilus en de andere eerste lezers van Lucas' evangelie een bekende naam. Het is goed mogelijk dat Susanna, net als Johanna en Maria, in de begintijd van de kerk, net na Christus' hemelvaart, een geëerd en gerespecteerd lid is geweest, bij voorbeeld in de kerk van Jeruzalem. Misschien stond haar naam wel op een lijst van belangrijke gemeenteleden in het catechisatielokaal of de kerkraadskamer van de kerk van Jeruzalem. Maar wij kennen haar naam alleen, omdat Lucas haar hier noemt.

[-]

Drie namen, drie vrouwen, Maria, Johanna en Susanna. Maar waarom haalt Lucas net deze drie vrouwen naar voren? Misschien zeg je: natuurlijk omdat zij Jezus en de apostelen dienden, dat staat toch in Lucas 8. Ja, maar er staat meer in Lucas 8. Het slot van vers 3: '...[er waren] nog tal van anderen, die uit hun eigen middelen voor hen zorgden.' Wat dat betreft waren deze drie in die tijd niet bijzonder. Het bijzondere van deze drie, is dat ze door de Heer Jezus waren genezen, definitief genezen, van demonen en van ziekten. Daarom dienen deze vrouwen de Heer.

Ik kan me voorstellen dat je nu zegt: ja, als ik genezen word door de Here Jezus zelf, dan wil ik hem ook wel dienen. Dan wil ik Hem ook graag volgen met alles wat ik heb. Dat kan, die reactie kan ik me goed indenken. Maar dan moet je wel goed opletten, met wat je belooft. Want als je nu een keer ziek wordt en je bidt om herstel en je wordt weer beter, dan moet je wel even terugdenken aan je gedachtegang van nu. 'Als ik beter word, wil ik Hem wel dienen.'

Maar eigenlijk wil ik dat je de Heer ook gaat dienen zonder wonder. De boodschap van Jezus is: Gods Koninkrijk komt! Die boodschap laat Hij niet alleen horen, maar ook zien. Als het Rijk van

God komt, dan komt ook het grote herstel. Als het Rijk van God komt, dan wordt alles weer heel. Alles, echt alles. Hoe kapot je hart nu ook is, hoe de brokstukken van je leven je nu ook neerslachtig maken, de Heer zegt: Gods Rijk komt er aan en dan maakt God zelf alles weer heel. En al die genezingen en al die wonderen waren er alleen maar om dat te laten zien.

Maar de kern van het herstel van het Rijk van God is dit: dat jij als mens opnieuw zomaar met God mag omgaan. Kan dat zomaar? Nee, dan moet je eerst je zonden kwijt en dan moet je opnieuw beginnen. En dat is precies wat de Here Jezus ook benadrukt. Komt er een verlamde man bij Hem, dan zegt de Here Jezus: 'Ik vergeef je je zonden, geloof je dat?' 'Ja,' zegt die man. En daar gaat het om. Daarop zal genezing volgen, maar wanneer en hoe die genezing volgt is niet het belangrijkste. Hetzelfde zie je in het slot van het gedeelte dat we net lazen, in Lucas 7: 48-50: geloof – en vergeving. Dat is herstel.

Laten we nog eens kijken naar de genezing van Susanna, Johanna en Maria. Van Susanna weten we niet aan wat voor ziekte ze leed. We weten alleen dat de Here Jezus aan haar metterdaad liet zien, dat Hij was gekomen om ook in haar leven namens God te herstellen wat beschadigd was. En zij begreep het en zij diende Hem.

Van Johanna weten we ook niet waar ze aan leed. Sommige bijbeluitleggers zeggen dat de genezing van Johanna in feite de genezing van haar zoon betrof. Want in Johannes 4 gaat het over de zoon van een hoveling in Kafarnaüm, die ziek was en door de Here Jezus werd beter gemaakt. Een hoveling - nou, zou dat niet die Chusas zijn, de man van Johanna? Je weet het niet. Er tegen pleit, dat Lucas zegt dat echt Johanna zélf genezen is. Maar waarvan? Geen idee. Waar het om gaat is: zij is blij met het herstel dat Jezus namens God brengt en zij ziet de consequenties: ze dient Hem.

Over de genezing van Maria is wel wat meer te zeggen. Maria geeft veel, omdat ze veel gekregen heeft, zoals ook die zondares uit Lucas 7: veel ontvangen, dus wil je veel geven. Veel ontvangen: genezen van zeven demonen. Misschien denk je nu: demonen, dat was vroeger. Die kom je niet meer tegen. Misschien klopt dat ook wel een beetje. Misschien was de duivel wel vooral tijdens de rondreizen van de Here Jezus hyperactief met demonen. Misschien is het wel een gevolg van eeuwen christendom, dat mensen daar niet zo gevoelig meer voor zijn, voor bezetenheid. Maar het punt van bezetenheid is dit, en dit geldt nog steeds: dat de duivel achter de schermen actief is. En dat is hij nu nog steeds.

Zal ik eens zeven demonen opnoemen, waardoor je bezeten kunt zijn? Wat dacht je van haat? Dat je een hekel aan een ander hebt? Kijk maar uit, het is duivels. Net zo als chagrijn, voortdurend zwartkijken, alle blijdschap en enthousiasme bij anderen de grond intrappen. Of altijd maar uit zijn op strijd, in de kerk of daarbuiten. Of ongeduld, wanneer de dingen niet gaan zoals het volgens jou moet gaan. Of de duivel van de onvriendelijkheid. Of van de slechtheid. Of van het ongeloof. Of van de hardheid.

O, nu heb ik er al acht. En ik heb ze uit de Bijbel, uit Galaten 5: 22. Nee, daar gaat het niet over demonen, maar over het omgekeerde. Over de vrucht van de Geest: liefde (tegenover haat), vreugde (tegenover chagrijn), vrede (tegenover strijd), en geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, zelfbeheersing. Begrijp je waar ik heen wil? Goed, je wordt niet door Jezus' eigen handen genezen van je ziekten. Nog niet. Wacht maar. Maar je wordt, net als Maria van Magdala, door Hem wel bevrijd van verkeerde machten in je leven, die er alles kapot maken. Dat wil Hij herstellen, net zo goed voor iemand uit Groningen, als voor Maria uit Migdal. Hij herstelt - maar dien Hem dan. Wie veel gekregen heeft, heeft veel te dienen. U ook. Jij ook.

[-]

Maria, Johanna en Susanna dienen God. Maar moet je horen: je mag er natuurlijk ook je eigen naam invullen. Dienaar van God. Gewoon, omdat jij net zo als Maria door Jezus bent vrijgesproken van de macht van de duivel. Dat is dus echt waar: zo herstelt Hij je leven, ook dat van mij. Dienaar of dienaar van God. Gewoon, omdat je net als Johanna niet meer onder de invloed van je omgeving staat (en wat had zij een redenen om zich rustig te houden, om voorzichtig te zijn met haar man en met Herodes!). Maar niet je collega's of je machtige vrienden maken uit hoe jij leeft, maar Hij, Jezus, die je wil dienen. Dienaar of dienaar van Christus. Gewoon, omdat jou naam net als die van Susanna ook bij God genoteerd staat in het boek van het leven: daar mag jij bij horen. Jouw naam zal nooit vergeten worden.

Het is niet moeilijk om daar nu hele concrete toepassingen bij te maken voor de gemeente vandaag. Dienen in het rijk van God – als gelovige mensen dat willen, dan zullen er altijd mensen zijn die bereid zijn ouderling te zijn, of diaken, of pastorale bezoeker. Het lijkt mij een goed moment om het je vandaag nog eens te af te vragen: hoe kan ik dienaar van God zijn? En als ik het nu niet kan, hoe zorg ik, ik, er dan voor, dat ik het in de toekomst mogelijk wel kan zijn?

Vanzelf gaat het bij het dienen in het Rijk van God om meer dan ouderlingen of diakenen of ook pastorale bezoekers. Als je de Bijbel leest, dan ontdek je: eigenlijk is iedereen in de gemeente diaken, dienaar, jong en oud, man en vrouw. De leiding van het werk ligt van vroeger uit bij een college van mannen. Maar het werk zelf, dat ligt gewoon bij iedereen. Daarom is het ook zo mooi als je kunt zien dat gemeenteleden zelf ook dat proberen, om God en elkaar te dienen, want daar komt het dan op neer.

Maria, Johanna en Susanna, Lucas noemt hun namen met respect. Weet je waarom? Omdat Christus hen respecteerde. Hij wilde graag van hun dienst gebruik maken. Hier zijn ze, en ze dienen Hem met alles wat ze hebben. En nu is er nog iets bijzonders met deze vrouwen: Maria en Johanna en de vrouwen die Jezus dienden, ze komen aan het eind van Lucas' evangelie nog een keer in het voetlicht, Maria en Johanna zelfs met name. Want als later de Heer Jezus zijn leven offert op Golgotha, dan zijn zij er bij, ooggetuigen. En hun verdriet is echt, reken maar. Moet de man die hun heel maakte zo kapot gaan? Ja, ter wille van onze genezing en bevrijding: ja.

Maar dan mogen zij drie dagen later ook de eerste getuigen van Jezus' opstanding zijn. Het begin van het herstel van alle dingen! In die wereld van toen telde het getuigenis van een vrouw officieel niet mee. Maar daar heeft de Heer geen boodschap aan. Jezus' opstanding zet wel meer op de kop. Maria, Johanna en Susanna. Ze waren de eerste diaconessen van Christus, ze werden de eerste prekers van zijn opstanding.

Vandaag kun jij het voorbeeld van deze drie vrouwen van vroeger volgen. Gewoon, de Heer dienen met wat je hebt, met wie je bent, met wat je kunt. Natuurlijk was dat voor Maria anders dan voor Susanna, zoals het voor mij anders zal zijn dan voor jou. Maar de Heer dienen, binnen de gemeente, buiten de kerk, dat kan iedereen. Omdat Hij jou en jouw leven heel wil maken, mag jij jouw wereld heler maken. Die drie vrouwen, die deden het. Toen werden zij getuige van de opstanding van de Heer. Zoals jij, wacht maar, getuige zult zijn van zijn terugkeer.

En ondertussen staat jou naam op die lange lijst van dienaren van de Heer, de lijst die begint met Maria, Johanna en Susanna. Geloof me, dat is nog even een stuk beter dan dat je portret hier ergens in de kerk zou hangen, in een of andere Galerij der Groten van ons. De Heer is blij, als je de wc's in de kerk schoonmaakt of eten kookt voor iemand uit je kring, als je je geld weggeeft en als je je organisatietalent inzet voor iets waar je niets mee verdient. De Heer is blij, omdat Hij aan jouw dienen ziet, dat jij begrepen hebt waar het om gaat in het Rijk van God. Waar gaat het om? God gaat

de wereld heel maken. En waar jij bent doe jij mee: de wereld weer wereld van God maken. Dienen dus.

Amen.